

Blijde baby's bij TintelTuin

Babyopvang in een aparte babygroep

Bij Kinderopvangorganisatie TintelTuin zagen ze de nieuwe beroepskracht-kindratio van één pedagogisch medewerker op drie baby's als een uitdaging en een kans om nu eens echt uit te zoeken wat goed is voor baby's. Al sinds afgelopen zomer werkt de babygroep van IKC De Oceaan met de nieuwe ratio. Zijn ze tevreden met het resultaat?

Zijn de baby's blijer, nu de nieuwe ratio van één pedagogisch medewerker op drie baby's is ingevoerd? Het is nog veel te vroeg om daar iets over te zeggen. We zijn nog maar een paar weken verder sinds op 1 januari de nieuwe beroepskracht-kindratio (bkr) in de babygroepen verplicht is in de Nederlandse kinderopvang.

In kinderdagverblijven waar de maatregel nog maar net is doorgevoerd, zal het nog zoeken zijn naar de goede afstemming. Zo niet bij TintelTuin, een organisatie van 90 locaties voor kinderopvang in Amsterdam-

Noord, Zaanstreek en Waterland. Bij TintelTuin denken ze al langer na over hoe zij de kwaliteit van de babyopvang kunnen verbeteren. Cor Schuurman, directeur van TintelTuin, zag de nieuwe bkr niet als 'beer op de weg' maar als een uitdaging en een kans. Een kans om nu eens echt uit te zoeken wat goed is voor baby's.

Baby's in een eigen groep

Vanessa Smeets en Marit Kampen, twee pedagogisch coaches van TintelTuin, kregen de vrije hand om een nieuwe babyopvang te ontwerpen in IKC De Oceaan in Assendelft.

In de babygroep van De Oceaan voerden zij een halfjaar geleden de nieuwe bkr in en introduceerden zij een nieuwe manier van werken. 'De pilot was zo succesvol dat we besloten hebben de nieuwe aanpak samen met de nieuwe bkr uit te rollen in de hele organisatie', liet Vanessa me via de e-mail weten.

Ik maakte een afspraak voor een bezoek aan de babygroep van De Oceaan en nodigde Ine van Liempd uit om mee te gaan. Ine is een bekende deskundige in de kinderopvang op het gebied van de inrichting van de ruimte en pas geleden gepromoveerd. In de pers liet Ine zich kritisch uit over de nieuwe bkr. 'Ze hadden eerst eens moeten onderzoeken of een ratio van één op drie nu echt wel beter is voor baby's dan de oude ratio van één op vier', zegt ze. 'De nieuwe ratio maakt de babyopvang duurder en ik ben bang dat veel kinderopvangorganisaties kiezen voor verticale groepen om de kosten in de hand te houden. En dat lijkt mij echt niet goed voor kleine baby's.' Ine is daarom

heel nieuwsgierig naar de ervaringen bij TintelTuin, net zoals ik.

Enthousiast

Vanessa en Marit vertellen enorm enthousiast over hun project. In de pilot onderzoeken ze de nieuwe benadering voor de babyopvang en het werken met de nieuwe bkr. Eigenlijk zijn het twee pilots door elkaar. Dat maakt het wat lastig om de vinger te leggen op het effect van de nieuwe bkr. Vanessa: 'Al wat langer geleden vroegen we ons af wat er nu zo "TintelTuin" is aan onze babyopvang. Bijvoorbeeld: in de TintelTuin-werkwijze staat dat we elke dag met de

toen een paar babygroepen ingericht voor baby's van nul tot twee jaar. Het waren groepen van 14 kinderen en 3 pedagogisch medewerkers, eigenlijk anderhalve baby-groep. De groepsruimten verdeelden we in twee gebieden: een gebied waar het rustig is, waar kinderen wakker kunnen worden en gevoed worden, en een ruimte waar de kinderen actiever zijn en spelen. Door deze verdeling konden we beter kindvolgend werken. De baby's bepalen hun eigen ritme voor slapen en eten en we kijken goed of de baby behoefte heeft aan rust, of juist aan spel en interactie. De ene pedagogisch medewerker blijft vast in de rustige ruimte, de andere

ruimte. Het valt meteen op dat de inrichting anders is: er staan wiegjes in de groep, er is geen hoge box maar een lage overdekte 'huis'-box waar baby's zelf in en uit kunnen kruipen en er is een zachte hoek met kunststof elementen waarop de baby kan kruipen, rollen en glijden. Speelgoed staat op baby-hoogte in de kastjes en de bank is zo laag dat een kruiper er zich makkelijk aan kan optrekken.

'Allemaal bewuste keuzes', vertelt Marit. 'We laten ons inspireren door *attachment parenting*, dat is een visie die gebaseerd is op de gehechtheidstheorie. De kern van die visie is dat contact tussen de baby en de

kinderen naar buiten gaan. Maar goed-beschouwd gold dat niet voor de baby's. Die bleven binnen in hun warme bedje of in de box. De baby's leefden mee in het vaste ritme van slaap-, speel en etenstijden van de groep. Om het overdreven te stellen: eigenlijk hingen de baby's er in de verticale groepen een beetje bij, de aandacht ging toch vooral naar dreumesen en peuters in de groep en zolang de baby's tevreden waren, was het goed.'

Het ritme van onze baby's

Marit: 'Dat voelde voor ons niet goed. We zijn zelf allebei moeder en we weten dat we ons thuis heel erg richten op het ritme van onze baby's. Het verschil tussen thuis en het kinderdagverblijf was best groot. Dat was de reden om ons te verdiepen in manieren om onze werkwijze ook in het dagverblijf meer aan te passen aan het ritme van de baby. We concludeerden al snel dat dat eigenlijk niet kan in een verticale groep. We hebben

in de actieve ruimte en de derde springt in waar het nodig is.'

Vanessa: 'Het baby-volgend werken beviel heel goed. Maar de grote groep van 14 kinderen was minder prettig. Ook omdat we niet op alle locaties de mogelijkheid hadden om twee ruimtes in te richten. Soms moesten we het rustige en het actieve gebied in een en dezelfde ruimte maken. Dan was geluid ons grootste struikelblok. Met zo veel kinderen in dezelfde ruimte was er meer stress, en dat wilden we juist niet. Daarom hebben we deze aanpak losgelaten.'

Marit: 'Toen vroeg Cor ons om te onderzoeken of de nieuwe bkr echt een verbetering is voor baby's. We zijn opnieuw aan de slag gegaan waarbij we de grote groep hebben losgelaten, maar de kindvolgende aanpak hebben vastgehouden.'

Bewuste keuzes

De babygroep van De Oceaan heeft één groepsruimte, met daarnaast een slaap-

ouder/verzorger de basis is voor het gevoel van veiligheid van de baby. Uit hersenonderzoek weten we hoe belangrijk het is dat een baby zich prettig en veilig voelt. Pas als een baby zich prettig voelt, heeft hij energie om om zich heen te kijken en te experimenteren en te leren. Baby's voelen zich veilig als ze weten dat jij er bent en als ze erop kunnen vertrouwen dat jij hun signalen begrijpt en erop reageert. Dat gevoel van veiligheid willen we bereiken. Daarom kunnen kinderen soms een hazenslaapje doen in het wiegje in de groepsruimte. Daarom is ook de bank zo laag, want als de pedagogisch medewerker op de bank zit, kan een kruiper zelf haar nabijheid zoeken.

Daarnaast willen we dat de baby's alle ruimte krijgen om zelf te onderzoeken en te spelen. De pedagogisch medewerkers zijn zich daar heel bewust van en nemen de tijd om de kinderen te observeren en met hen mee te spelen.'

Babylovers

Vanessa: 'De pedagogisch medewerkers zijn heel belangrijk in deze verandering. We zijn ook speciaal op zoek gegaan naar echte "babylovers", medewerkers die helemaal blij worden als ze een nieuwe ontwikkeling zien bij de baby, die kunnen intunen op de gevoelens van de baby, die hun lachjes en huiltjes beantwoorden. Bij de introductie van de nieuwe werkwijze hebben we veel gecoacht en informatie gegeven. We zijn bijvoorbeeld overgestapt op voeden als de baby daarom vraagt. Kinderen verschillen in hun behoeften. Het ene kindje eet zijn buikje vol en is drie uur lang verzadigd en tevreden. Het andere voelt zich prettiger bij af en toe een hapje.

We zoeken voortdurend naar nieuwe wetenschappelijke informatie en proberen die over te brengen aan de pedagogisch medewerkers op een manier dat zij er ook echt iets mee kunnen. Dat geeft de medewerkers meer zekerheid en het geeft ze de kennis om met ouders te praten. Wij zijn ervan overtuigd dat je baby's niet verwent als je ze oppakt zodra ze huilen. Voor ouders kan dat onwennig zijn omdat ze het zelf anders geleerd hebben. Wij leggen dan uit dat als een baby huilt, er iets is waardoor de baby zich niet lekker voelt. Als de baby zich niet lekker voelt, voelt hij zich niet veilig en heeft geen energie om zich te ontwikkelen. Het is belangrijk om daar ook met ouders over te praten. Omdat er meer rust is op de groep, hebben medewerkers daar ook meer tijd voor.'

Meer rust en aandacht

Het verhaal van Vanessa en Marit is heel overtuigend. Ine wil toch nog graag weten of de ratio van een op drie nu echt beter is dan de ratio van een op vier. Zij zou deze vraag het liefst wetenschappelijk onderzoeken. Wat denken Marit en Vanessa?

Vanessa: 'Wij zijn heel blij met de inhoudelijke veranderingen. Er is meer rust en meer aandacht voor de baby's. De medewerkers vertellen dat ze het echt heel fijn vinden om met de nieuwe ratio te werken omdat ze

Tips van TintelTuin

Welke elementen hebben bijgedragen aan het succes van de babygroep? Marit en Vanessa beschrijven in hun evaluatie de succesfactoren. Dit zijn er vier, kort samengevat:

BABYLOVERS

Heel belangrijk zijn de speciaal geselecteerde baby-pm'ers: medewerkers die 'in hart en nieren' voor baby's gaan. Ze hebben kennis van de ontwikkeling van baby's, kennen en kunnen interactievaardigheden met baby's toepassen en zijn zeer sensitief. Ze stralen een natuurlijke rust uit.

VISIE OP HET WERKEN MET BABY'S

Medewerkers hebben veel houvast aan een duidelijke en goed omschreven visie op het werken met baby's. In deze visie hebben onderwerpen zoals hechting, huilen, kind volgen, aansluiten bij het ritme van de baby en voeden op verzoek een plek gekregen. Door deze visie hebben medewerkers zelf meer inzicht in de achtergrond van keuzes en kunnen deze daarom ook beter toepassen en aan ouders uitleggen.

INRICHTING

Met deze tips maak je de inrichting optimaal voor de allerkleinsten:

- Lage meubels stimuleren je om dicht bij de baby te zijn.
- Kinderen kunnen al het speelgoed dat ze zien zelf pakken. Het speelgoed lokt spel uit en stimuleert de ontwikkeling.
- Er is een uitdagend klim-en klautereiland voor de kruipers.
- De 'grondbox' is groot, open en toegankelijk.
- Een grote zithoek met lage banken en een aangenaam kleed geeft een huiselijk gevoel en is een favoriete plek van de baby's.
- De mogelijkheid om te slapen op de groep sluit aan bij de behoefte van baby's.
- In de slaapkamer brandt constant rood licht waardoor pm'ers goed zicht hebben op de kinderen, kinderen niet wakker worden van het licht en als ze wel wakker worden, ze direct zicht op hun omgeving hebben.

COACHING

De afgesproken, vernieuwde werkwijze voeren jullie in met behulp van coaching op de groep. Doordat de coach daar aanwezig is, komen knelpunten eerder ter sprake en is ondersteuning mogelijk.

niet de hele dag in beslag worden genomen door zorgtaken. Ook ouders zijn blij. Van hen horen we terug dat de baby's meer ontspannen zijn aan het eind van de dag. Maar eerlijk gezegd weet ik niet of dat nu komt door de nieuwe aanpak of door de nieuwe ratio. We hebben tegelijkertijd op een andere locatie een nul-tot-een-groep opgezet die ook met de nieuwe werkwijze werkt maar onder de oude ratio. Daar gaat het ook goed. De nieuwe bkr is een gegeven. Het moet en het is best een dure aanpassing. Ik denk dat het het allerbelangrijkst is dat de pedagogisch medewerkers echt de rust hebben om

een gehechtheidsrelatie met de baby's aan te gaan en tijd hebben om echt met hen te spelen. En ja, misschien is een ratio van een op drie dan beter.'

Vanessa en Marit zien wel een groot nadeel aan de strikte leeftijdsgrens van 1 jaar. Ze maken zich zorgen over de overgang naar de volgende groep, die uit kinderen van 1 tot 4 jaar bestaat. Gaan de jongste kinderen, die meestal nog niet lopen, het daar niet alsnog heel lastig krijgen? Volgens hen was het veel beter geweest om de leeftijdsgrens bij 1,5 jaar te leggen. Dan zou de doorstroming ook minder een probleem zijn. ◀